

Den trinnvise innføringen av CSRD er snart i gang - hva er status for Norges største virksomheter?

En temperaturmåling av bærekraftsrapporteringen til
Norges 50 største virksomheter

Juni 2024

Innhold

Innhold	02
Introduksjon	03
Hovedfunn i korte trekk	04
EUs nye krav til bærekraftsrapportering	06
Om temperaturmålingen – vår metode	11
Funn	13

Introduksjon

En ny æra når det gjelder bærekraftsrapportering tar form. De nye kravene til bærekraftsrapportering ble vedtatt i juni 2024. Frem til nå har bærekraftsrapportering vært regulert av regnskapsloven §3-3c, som gjelder for store foretak. For andre selskaper har rapportering vært preget av frivillig valg og bruk av ulike rammeverk. Dette har ført til at bærekraftsrapportering har vært preget av mange ulike syn på hva god bærekraftsrapportering er. Ofte legges det stor vekt på om virksomheter bruker de mest anerkjente og «nyeste» rammeverkene, som GRI, TCFD og TNFD, og om de rapporterer de riktige tallene. Ulike ratingselskaper har også benyttet seg av helt ulike parametere til å rangere virksomheters ESG-rapportering (ESG - Environmental, Social and Governance). Selv om det forekommer attestasjon av ulike omfang av bærekraftsinformasjonen så har det historisk vært lagt mindre vekt på om informasjonen holder høy kvalitet, er sammenliknbar og relevant.

Fremover vil standarden for bærekraftsrapportering reguleres og defineres av myndigheter, ledet an av EU. EU har utarbeidet nye europeiske standarder for bærekraftsrapportering. Målet er ikke bare å harmonisere ulike frivillige rammeverk til en felles standard som alle skal bruke, men å komme med felles standard for kvalitet og revisjon av bærekraftsinformasjon som løfter bærekraftsinformasjon opp på nivå med finansiell informasjon. I tillegg til regelverket fra EU har det også globalt blitt vedtatt globale bærekraftsrapporteringsstandarder fra International Sustainability Standards Board (ISSB).

Vi har for syvende året på rad gjennomgått bærekraftsrapporteringen til norske virksomheter, og vi ser tydelig tendens til at virksomhetene forbereder seg til å rapportere etter de nye kravene fra EU i 2024 og 2025. Vi har i vår gjennomgang valgt å fokusere på fire hovedområder som vi mener er særdeles viktig å få på plass på en god måte i overgang til nye rapporteringskrav. Det er eierskap til bærekraftsrapportering hos styret og ledelse, prosess og gjennomføring av dobbel vesentlighetsanalyse, rapportering på klimagasser og omstillingsplaner i tilknytning til dette og rapportering etter EU-taksonomien. Vi har sett på kravene til det som rapporteres nå opp mot det som blir de nye kravene som er implementert i norsk lov.

Relevante forkortelser – rammeverk for bærekraftsrapportering

- Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)
- European Sustainability Reporting Standards (ESRS)
- European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)
- Global Reporting Initiative (GRI)
- Sustainable Finance Disclosure Requirement (SFDR)
- Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)
- International Sustainability Standards Board (ISSB)
- Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD)
- Task Force on Nature Related Financial Disclosures (TNFD)

Hovedfunn i korte trekk

For syvende år på rad har Deloitte gjennomgått års- og bærekraftsrapporter for Norges største virksomheter.

De nye reglene som vil bli gjeldende innebærer at det innføres krav om at bærekraftsrapporteringen skal være tydelig identifiserbar og presenteres i en egen del av årsberetningen. Slik reglene for redegjørelse om samfunnsansvar er per i dag har det vært adgang til å offentliggjøre bærekraftsrapporteringen i en egen rapport utenfor årsberetningen. Dette vil ikke være mulig fremover. Det vil bli en tettere sammenkobling mellom rapportering på bærekraft og finansiell rapportering, samtidig som styret får tilsvarende ansvar for bærekraftsrapportering som for årsregnskapet og årsberetningen for øvrig. For mange av virksomhetene i vårt utvalg var 2023 det siste rapporteringsåret før ESRS inntreffer, og mange har valgt å bruke 2023 til å forberede seg på de nye kravene. Dette vises blant annet i rapportenes struktur, hvor vi ser at flere har valgt å følge strukturen som defineres av de nye bærekraftstandardene. Halvparten av selskapene i vårt utvalg rapporterte først på klima og miljø, deretter sosiale forhold og virksomhetsstyring. Denne strukturen er i tråd med kravene i ESRS. Videre ser vi at omlag 1 av 5 selskaper har valgt å henvise til flere av rapporteringskravene i ESRS i årets rapportering, samtidig som de følger andre rammeverk som eksempelvis GRI eller TCFD.

Analysen som er gjennomført viser at landskapet for bærekraftsrapportering har utviklet seg det siste året. Vårt inntrykk er at mange av selskapene har lagt ned en innsats i å forbedre og utvikle bærekraftsrapporteringen, og dermed fortsetter den positive trenden vi har observert de siste årene. I de fire påfølgende avsnittene oppsummerer vi hovedfunnene i analysen som er gjennomført. For en mer detaljert gjennomgang av analysen, se side 13.

Forankring av bærekraftsansvaret

Forankring av bærekraftsansvaret hos styret og ledelsen er et viktig premiss for å kunne møte de nye kravene til bærekraft. Vi ser i vår gjennomgang at flere selskaper enn tidligere skriver at de har plassert det overordnede ansvaret for bærekraft hos styret. For at styret skal kunne ta dette ansvaret er det imidlertid viktig at de har tilstrekkelig og riktig kompetanse. Dette er også et av de kommende punktene det skal rapporteres på fremover. I vår undersøkelse ser vi at kun i overkant av en femtedel rapporterer om ledelsens og styrets kompetanse. Videre ser vi at kun ni av rapportene i vår analyse nevner bærekraft som en del av insentivordningen for ledelsesorganene. Vi forventer at flere inkluderer bærekraft i insentivsystemene fremover når kvaliteten på mål, og ikke minst data og rapportering, øker med innføringen av CSRD.

Den doble vesentlighetsanalysen

Som beskrevet ovenfor vil styret stå som ansvarlig for bærekraftsrapporteringen. I henhold til kravene i ESRS skal innholdet i bærekraftsrapporteringen være basert på utfallet av den doble vesentlighetsanalysen. Dette innebærer at styret bør ha et tydelig eierskap til vesentlighetsanalysen, enten via deltakelse underveis i analysen eller som en del av valideringen mot slutten av prosessen. Når det gjelder gjennomføring av doble vesentlighetsanalyser ser vi, i årets gjennomgang, at det har vært en stor økning sammenlignet med fjoråret. Dette er i tråd med vår forventning, ettersom mange av selskapene skal rapportere etter ESRS allerede for 2024. I tillegg til å gjennomføre en dobbel vesentlighetsanalyse skal selskapene som er omfattet av CSRD også rapportere på prosessen og metodikken som er benyttet i analysen. Dette ser vi at omtrent halvparten av selskapene som har gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse har gjort. Det er imidlertid få som har inkludert informasjon om fastsettelse av vesentlighetsgrense eller som skiller mellom faktiske og potensielle påvirkninger. På den positive siden har hele 75 % rapportert at interessentdialog har vært en del av den doble vesentlighetsanalysen.

Klimaregnskapet

Å rapportere på klima er vesentlig for de aller fleste selskapene, og er dermed et område der mange av selskapene har rapportert informasjon. De aller fleste har et klimaregnskap der de dokumenterer data knyttet til sine klimagassutslipp. Fra 2020 ser vi en økning i hvor mange selskaper som har utarbeidet og publisert et klimaregnskap. Samtidig er det lite presisjon rundt hvilken konsolideringstilnærming de har benyttet. Det er vanskelig for brukeren av rapporten å forstå hvilke deler av virksomheten rapporteringen gjelder, og hvor omfattende verdikjede rapporteringen (Scope 3) er. Det er et krav om tydelighet om dette i det nye regelverket. Når det gjelder Scope 3 krever de nye lovkravene at selskapene må rapportere klimagassutslipp for hele sin verdikjede, og vi ser at det er kun en fjerdedel som kan sies å ha en komplett rapportering av Scope 3 per i dag.

Videre er det kun 28 % av selskapene som hevder at vurderingene omkring risiko og mulighetsrom, samt innsatsen med å måle og redusere utslipp, er knyttet til en mer helhetlig omstillingsplan. På bakgrunn av dette, er det rimelig å anta at mange selskaper kommer til å definere sin strategi og publisere en omstillingsplan i løpet av 2024.

EU-taksonomien

Mange av selskapene har som tidligere nevnt valgt å tilnærme seg de nye kravene som følger av CSRD. Når det gjelder EU-taksonomien er denne allerede gjennomført i norsk rett, og var gjeldende for 2023-rapporteringen for 32 av selskapene i vår analyse. Vi har sett nærmere på de 27 virksomhetene i vårt utvalg som er ikke-finansielle virksomheter. Overordnet ser vi at det er stor variasjon i rapporteringen. De fleste, om lag 85 %, fremlegger de obligatoriske malene for KPlene, som er et krav. Samtidig ser vi det er utfordrende å avstemme finansiell informasjon mot finansregnskapet. Vår gjennomgang viser også at det er stor variasjon i rapportert andel eligible og andel aligned turnover og CapEx.

An aerial photograph of a lush green forest. A winding asphalt road with yellow lane markings curves through the trees. Several power lines run across the scene, supported by a wooden utility pole. The lighting is bright, creating a vibrant green color palette.

EUs nye krav til bærekraftsrapportering

EUs nye krav til bærekraftsrapportering

EUs nye krav til bærekraftsrapportering er en del av EUs plan for bærekraftig finans. Dette er en viktig mekanisme i EUs politiske pakke (European Green Deal) som skal sikre en storstilt omstilling av økonomi og samfunn for å håndtere klima- og miljøkrisen. Målene er blant annet at økonomisk aktivitet skal omstilles til å være i tråd med netto null-utslipp av CO2 innen 2050, og videre at verdens økosystemer er gjenopprettet, robuste og beskyttet. Et sentralt grep er å koble økonomisk vekst fra ressursbruk og fremme sirkulære løsninger på en måte som sikrer en rettferdig omstilling hvor «no person and no place is left behind».

I kjølvannet av den ambisiøse strategien for bærekraftig finans har EU gjennomført en revisjon av direktivet om ikke-finansiell rapportering (NFRD) og erstattet det med direktivet om bærekraftsrapportering - Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

CSRD tar sikte på å bygge bro over det identifiserte gapet mellom bærekraftsinformasjon offentliggjort av foretak innenfor rammen av NFRD og brukernes behov for sammenlignbar, relevant og pålitelig informasjon, som fremhevet av EU-kommisjonens offentlige høring om forrige NFRD. Bærekraftsrapporteringen som er offentliggjort av selskaper frem til nå har vært basert på ulike frivillige rammeverk som GRI, TCFD og SASB. Rapporteringen skal også sikre at informasjonen virksomhetene rapporterer gjør det mulig for finansmarkedsdeltakere, som er underlagt SFDR, å samle inn dataene de trenger for å overholde sine nylige rapporteringskrav (herunder i hvilken grad produktene de tilbyr markedet anses som bærekraftige i lys av ESG-faktorer).

EUs taksonomiforordning og SFDR er implementert for å sikre lik konkurranse og rettsikkerhet for alle selskaper som opererer innenfor EU. Begge forskriftene

følger målet med Green Deal og har følgende hovedmål:

1. Flytte kapitalstrømmer med fokus på bærekraftige investeringer
2. Systematisk innarbeide bærekraft i risikostyring
3. Fremme/oppmuntre til åpenhet og langsiktige investeringer

Det betyr at innføringen av de nye rammeverkene, som har som formål å sikre kvaliteten på bærekraftsinformasjonen, henger tett sammen og utfyller hverandre. CSRD innfører obligatoriske rapporteringskrav, mens EU-taksonomien gir oss vurderingskriterier for å definere hva som er en bærekraftig aktivitet på tvers av EU. For finanssektoren er det viktig å ha tilstrekkelig informasjon om virksomhetene de finansierer og investerer i. Hvordan dette skal rapporteres følger av SFDR og baserer seg på input fra både EU-taksonomien og CSRD. Samtidig jobber EU med et direktiv som lovfester krav til å etablere prosesser for aktsomhetsvurderinger - CSDDD. Dette direktivet har flere fellestrekk med den norske åpenhetsloven og vil bidra til informasjon som skal rapporteres etter CSRD og vurderes under «minimum safeguard» etter taksonomien.

Innføring av CSRD i Norge

EU-direktivet om bærekraftsrapportering (CSRD) trådte i kraft i EU 5. januar 2023. Medlemslandene har frist til 6. juli 2024 på å gjennomføre direktivet i nasjonal lovgivning. I Norge var det Verdipapirlovutvalget som fikk i oppdrag å utrede direktivteksten og komme med et lovforslag. Dette arbeidet ble lagt frem i mai 2023 med høringsfrist i september 2023. 15. mars 2024 fremmet Finansdepartementet en lovproposisjon med forslag til nye lovregler, Prop 57 L (2023-2024). Denne har vært til komitebehandling hos Finanskomiteen og ble i juni 2024 vedtatt av i Stortinget. Direktivet erstatter nåværende direktiv om ikke-finansiell rapportering (NFRD), som i sin helhet er tatt inn i norsk lov via Regnskapsloven § 3-3c.

Formålet med nye krav til bærekraftsrapportering er å legge til rette for omstilling til en bærekraftig økonomi i tråd med EUs handlingsplan for grønn omstilling (EU Green Deal) og FNs bærekraftsmål. Informasjonen skal være sammenlignbar, pålitelig og enkel å finne for brukere. Den skal også gi et godt bilde av virksomhetens bærekraftsrisiko og påvirkning på mennesker og miljø.

Til forskjell fra dagens rapporteringsdirektiv (som er tatt inn i norsk lov under regnskapsloven 3-3 c) som gir generelle prinsipielle krav, medfører de nye reglene at virksomheter må rapportere i tråd med et omfattende sett av detaljerte standarder. Virksomheter innenfor virkeområdet blir pålagt å følge de europeiske standardene for bærekraftsrapportering (ESRS). Plikten til å utarbeide bærekraftsrapportering er foreslått å innføres trinnvis i tråd med CSRD. Dette innebærer at de nye reglene først gjøres gjeldende for de største foretakene av allmenn interesse. Som foretak av allmenn interesse regnes noterte foretak (regnskapspliktige som har utstedt omsettelige verdipapirer som er tatt opp til handel på et regulert marked i EØS), banker, kredittforetak og forsikringsforetak.

- Regnskapsår som starter fra og med regnskapsåret 2024 (rapportering i 2025)
 - Store foretak av allmenn interesse med flere enn 500 ansatte
- Regnskapsår som starter fra og med regnskapsåret 2025 (rapportering i 2026)
 - Alle store foretak – både noterte og unoterte
- Regnskapsår som starter fra og med regnskapsåret 2026 (rapportering i 2027)
 - Små og mellomstore noterte foretak, avgrenset til regulert marked i EØS og som ikke er mikroforetak
 - Store foretak som er mindre og ikke-komplekse finansforetak, egenforsikringsforetak (captive) eller egenforsikringsforetak for gjenforsikring

Små og mellomstore noterte foretak kan frem til regnskapsår som starter før 1. januar 2028 likevel velge å ikke ta inn bærekraftsrapportering i årsberetningen, dvs. regnskapsåret 2027 for de som ikke har avvikende regnskapsår. Foretaket skal i så fall gi en kort erklæring i årsberetningen om hvorfor bærekraftsrapportering ikke ble gitt.

Nye standarder for bærekraftsrapportering

Overordnet er det lagt opp til ulike nivåer på bærekraftsstandardene. Det er de generelle standardene, de bransjespesifikke og de selskapsspesifikke. Det første settet med standarder for bærekraftsrapportering inneholder de generelle standardene som skal gjelde for alle virksomheter som er underlagt rapporteringskrav på tvers av sektorer. Det arbeides videre med bransjespesifikke standarder som vil ha vekt på relevans og sammenlignbarhet mellom virksomheter i samme bransje.

De generelle standardene inneholder prinsipper for rapportering. I tillegg er det standarder som inneholder rapporteringskrav innenfor de tre bærekraftstemaene E, S og G – miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring. De fem miljøstandardene dekker de fem miljømålene i EU. Deretter følger standardene om sosiale forhold, som tar for seg hele verdikjeden fra selskapets egen arbeidsstyrke, til arbeidere i verdikjeden og lokalsamfunn, som kan bli påvirket av rapporteringsselskapet, og til slutt forbrukere og sluttbrukere. Under virksomhetsstyring dekker standarden forhold som relaterer seg til virksomhetens forretningspraksis som etikk og korrupsjon.

Hver enkelt standard følger samme struktur med fire rapporteringsspilare:

1. Virksomhetsstyring – styringsprosessen, kontrollene og prosedyrene som brukes til å overvåke og håndtere konsekvenser, risiko og muligheter
2. Strategi – hvordan foretakets strategi og forretningsmodell samhandler med vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter, herunder strategien for å håndtere dem
3. Påvirkning, risiko og muligheter – prosessen rundt å identifisere påvirkning, risiko og muligheter og hvordan dette styres gjennom policyer og handlinger
4. Mål og metode – hvordan virksomheten måler sine resultater, og hvor langt den har kommet på veien til å nå sine mål

Hvordan defineres små, mellomstore og store foretak i loven?

Store foretak: foretak som overskrider grensene for to av følgende tre vilkår:

- Balansesum 290 millioner kroner
- Salgsinntekter 580 millioner kroner
- Ansatte 250 (årsverk)

Små og mellomstore foretak: foretak som er under grensene for store foretak og som overskrider grensene definisjonen av mikro foretak for to av følgende tre vilkår:

- Balansesum 5 millioner kroner
- Salgsinntekter 10 millioner kroner
- Ansatte 10 (årsverk)

Figuren nedenfor viser hvilke temaer som virksomhetene må rapportere på under EUs nye bærekraftsstandarder:

De nye rapporteringsstandardene fra EU fører ikke bare til at selskaper må kartlegge og samle inn mye mer data på eksempelvis miljømessige og sosiale forhold enn tidligere. Kravene kommer også med en rekke overordnede rapporteringskrav og prinsipielle føringer for hva som er god bærekraftsinformasjon. Disse kravene har store implikasjoner for hvordan selskaper må arbeide med bærekraft og bærekraftsrapportering fremover.

- **Informasjonskvalitet** – informasjonen skal ha relevans, være fullstendig, nøytral og korrekt, sammenlignbar, verifiserbar og forståelig. Alle brukere av informasjonen som den er ment for skal forstå innholdet og den er presentert på en måte som er konsis, klar logisk og lett å følge.
- **Dobbel vesentlighet** – Virksomheten skal rapportere vesentlig informasjon som er nødvendig for at brukere av

bærekraftsrapporten forstår hvordan virksomheten påvirker omgivelse og miljø gjennom sin verdikjede i tillegg til risiko og muligheter virksomheten blir utsatt for av omverden.

- **Aktsomhetsvurderinger for bærekraft** – Prosessen som virksomheter utfører for å identifisere, vurdere, påvirke, redusere og utbedre faktiske eller potensielle effekter på mennesker og miljø knyttet til sin virksomhet, produkter eller tjenester. Både gjennom sin egen virksomhet og sine forretningsforbindelser.
- **Verdikjede** – Vesentlige faktiske og/ eller potensielle påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til virksomhetens verdikjede skal vurderes.
- **Tidshorisont** – Tidshorisonten skal være konsistent med det som følges for finansiell informasjon, og du skal rapportere over kort (vanligvis ett år), mellom (ett til fem år) og lang sikt (mer enn fem år).

- **Utarbeidelse og presentasjon** – Virksomhetene skal rapportere sammenlignbare opplysninger, beskrive kilder til usikkerhet i forbindelse med estimeringer og måleusikkerhet, vurdere å oppdatere opplysninger om hendelser etter balansedagen m.m.
- **Struktur på rapporteringen** – Bærekraftsrapporten skal inneholde alle relevante opplysninger som kreves i ESRS-standardene i en egen del av årsberetningen. Bærekraftsrapporten skal struktureres i fire deler i følgende rekkefølge: Generelle opplysninger, miljøinformasjon (inkludert rapportering etter EU Taksonomien), sosiale opplysninger og opplysning om foretaksstyring.

Forenklete rapporteringskrav for noterte små og mellomstore foretak

Det skal innføres forenklete standarder for bærekraftsrapportering. Disse er under utarbeidelse av EU. EFRAG har utviklet et forslag til standarder som vil være gjeldende for de foretak som må rapportere fra og med regnskapsåret 2026 – ESRS for listed SMEs (ESRS LSME).

Lovforslaget spesifiserer forenklete rapporteringskrav for små og mellomstore foretak og for mindre og ikke-komplekse finansforetak (jf. finansforetaksloven § 1-5 ellefte ledd), egenforsikringsforetak og egenforsikringsforetak for gjenforsikring.

Krav til elektronisk rapporteringsformat

I tråd med direktivet er det foreslått at informasjonen skal utarbeides på et felles europeisk elektronisk rapporteringsformat, som bygger

videre på det rapporteringsformatet som er innført for den finansielle rapporteringen (European Single Electronic Format, ESEF). Lovforslaget benytter medlemsstatsopsjonen om å stille krav om at foretak som er underlagt plikt til bærekraftsrapportering, skal gjøre årsberetningen gratis tilgjengelig på foretakets nettside. De er ventet at kravet til elektronisk rapporteringsformat vil gjelde fra regnskapsåret 2025.

Ekstern bekreftelse av bærekraftsrapporteringen

CSRD innfører krav om at bærekraftsrapporteringen skal attesteres. Det er foreslått at følgende skal kunne attestere rapporten:

- foretakets valgte revisor
- en annen revisor som velges for å attestere bærekraftsrapporteringen

- Det var foreslått i forslaget fra Verdipapirlovutvalget at en valgt alternativ tilbyder av attestasjonstjenester (Independent Assurance Service Provider, IASP) også skulle kunne attestere bærekraftsrapporteringen. I lovforslaget fra Finansdepartementet er det sett behov for ytterligere vurdering før dette eventuelt vedtas. Proposisjonen la til grunn at det ikke åpnes for at IASPer kan attestere pliktig bærekraftsrapportering per nå, men at dette kan bli endret fremover.

Rapporteringen skal i første omgang attesteres med moderat sikkerhet inntil EU-kommisjonen har vedtatt standarder for attestasjon av bærekraftsrapportering med betryggende sikkerhet, senest i 2028.

Om temperaturmålingen – vår metode

Om temperaturmålingen – vår metode

For syvende år på rad har Deloitte gjennomgått års- og bærekraftsrapporter for Norges største virksomheter. I årets gjennomgang, som i fjor, har vi løftet blikket fremover og sett på hvor forberedt norske selskaper er for de nye standardene for bærekraftsrapportering som er på trappene, samtidig som vi har fokusert på fire hovedtemaer.

Om utvalget

Utvalget består av Norges 50 største virksomheter, rangert etter omsetning. Listen er basert på Kapitals oversikt over Norges 500 største virksomheter. I tilfeller hvor det publiseres separate års- og bærekraftsrapporter, vurderes disse samlet.

Avgrensninger

Vi har gjort enkelte avgrensninger i utvalget. Blant annet har vi valgt å utelukke døtre av utenlandske morselskap, da flere av disse har detaljert rapportering på internasjonalt nivå, men lite rapportering på nasjonalt nivå. I tilfeller hvor både norske mor- og datterselskap er blant de 50 største selskapene, har vi valgt å fokusere på driftsselskapet.

Vi har også kun tatt med de årsrapportene som er publisert per 14. mai 2024. De rapportene som ikke er offentlig tilgjengelig er ikke med i utvalget.

Det er også et kriterium at rapportene er offentlig tilgjengelig for alle interessenter. I tilfeller hvor virksomheter utelukkende rapporterer etter den amerikanske standarden 20-F, går disse ikke inn som en del av utvalget.

Analysen av rapportering på EU-taksonomien er begrenset til de ikke-finansielle foretakene i utvalget, da ikke-finansielle foretak og finansielle foretak har forskjellige rapporteringskrav under EU-taksonomien, og utvalget av finansielle foretak anses for lite.

Informasjon om vurderinger

Vi har valgt ut indikatorer for å vurdere modenhet mot ESRS for utvalget vårt på 50 virksomheter. Indikatorene er trukket ut fra fellesstandarden ESRS 1 og ESRS 2 da dette er standarder som vil bli pliktige for alle virksomheter som er omfattet av CSRD. Her legger vi hovedsakelig vekt på dobbel vesentlighetsprinsippet og kravene til governance i ESRS 2. Dette er to områder vi anser som særdeles viktige med hensyn til bærekraftsrapporteringens kvalitet. Den doble vesentlighetsanalysen er viktig fordi den utgjør grunnlaget for selskapenes bærekraftsrapportering. Analysen er altså førende for hva virksomhetene skal rapportere på og ikke. Dette betyr at selskapene ikke lengre står fritt til å velge hva de skal rapportere, men at dette heller bestemmes basert på utfallet av den doble vesentlighetsanalysen. Kravene til governance i ESRS 2 handler på sin side om hvordan styret ansvarliggjøres

for bærekraftsrapporteringen nå som denne informasjonen skal inkluderes i styrets årsberetning. Tidligere har man kunnet rapportere på bærekraft utenfor styrets årsberetning eller i egne rapporter, men når virksomhetene går over til å rapportere etter ESRS skal styret signere på denne informasjonen på lik linje som med finansiell informasjon. Dette bidrar til å sikre et tydelig eierskap til bærekraftsrapporteringen.

Videre har vi valgt å se særskilt på rapportering av klimagassutslipp og omstillingsplaner, og sett på indikatorer som det blir pliktig å rapportere på etter ESRS E1 Klimaendringer. Dette er en standard vi forventer at vil være vesentlig for en stor andel av de største selskapene i Norge, samtidig som det er et tema som er særdeles viktig med hensyn til å oppnå målsettingene i Parisavtalen. Som en del av dette har vi også valgt å dypdykke ned i selskapenes taksonimirapportering. Av de 50 virksomhetene i utvalget vårt er det 32 virksomheter som i år har måttet rapportere etter kravene i EU-taksonomien. Vi har fokusert på de ikke-finansielle selskapene i vår analyse og har sett på rapportering opp mot kravene i regelverket.

An aerial photograph of a lush tropical forest. The canopy is dense and green, with a prominent circular patch of lighter green foliage in the lower center. The forest extends to the top of the frame, with various tree trunks and branches visible. A dark green horizontal band is overlaid on the middle of the image, containing the word "Funn" in white text.

Funn

Introduksjon til funn

Tidligere i denne rapporten har vi presentert hovedfunnene i årets analyse. I de påfølgende sidene vil vi dypdykke ned i de fire hovedområdene og presentere både statistikk og våre vurderinger. Formålet er å gi selskaper som omfattes av CSRD, eller som frivillig ønsker å rapportere i henhold til direktivet, innsikt inn i hvordan norske virksomheter ligger an med arbeidet knyttet til eierskap i styret og ledelsen, doble vesentlighetsanalyser, klimaregnskap og overgangsplaner, samt EU-taksonomien.

Eierskap i styret og ledelsen

Virksomhetene viser i større grad enn tidligere til at styret tar ansvar for bærekraftsrapportering, men de sier lite om hvilken kompetanse styret har på området. Fremover må virksomheter tydeliggjøre hvordan de er organisert for å sikre at de tilfredsstillter kravene i CSRD, blant annet gjennom å rapportere bærekraftskompetanse og tilknyttede insentiver for styret og ledelsen. I tillegg forventes det en beskrivelse av tilnærming og rammeverk for internkontroll knyttet til bærekraft, et område vi ser det rapporteres mangelfullt på i dag.

CSRD krever at bærekraft må rapporteres som en del av årsberetningen og likestilles med finansiell informasjon. Dette medfører at styret må signere på selskapets bærekraftsrapportering, noe som setter krav til både ansvarliggjøring, styrets involvering og derigjennom krav om kompetanse på området. Det er derfor viktig å få bærekraft opp på agendaen for å øke virksomhetens kunnskapsnivå og fokus på området.

Majoriteten av selskapene følger NUES

84 % av selskapene i vår gjennomgang følger den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse (NUES) sine krav til rapportering av generell eierstyring og selskapsledelse, en økning på 7,7 % fra året før. Denne utviklingen anser vi som positiv ettersom NUES' krav til rapportering om eierstyring og ledelse er et godt utgangspunkt også for rapportering av bærekraftsinformasjon. Samtidig må det presiseres at informasjonen som rapporteres generelt oppleves

som vag og upresis, noe som gjør det vanskelig å få en tydelig forståelse av virksomhetenes faktiske forhold. Fremover må informasjonen bli langt mer detaljert for at brukeren av bærekraftsrapporten skal ha mulighet til å vurdere om virksomheten er rigget til å gjøre forslagene i rapporten om til handling.

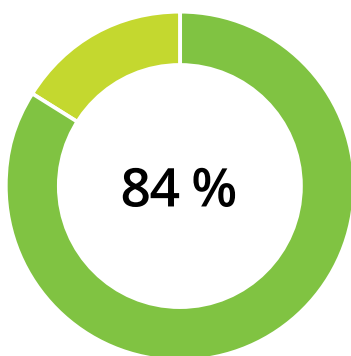
Styrets eierskap til bærekraftsrapportering

Videre rapporterer 41 av virksomhetene at styret er overordnet ansvarlig for bærekraft, og vi ser at for 15 av selskapene har styret signert på hele rapporten. Dette er en positiv utvikling fra fjoråret, da bærekraftsansvaret i 2022 generelt var mer fragmentert. Det er gledelig å se at styret tar mer eierskap til bærekraftsrapporteringen enn tidligere år, ettersom dette indikerer at eierskapet til bærekraftseffekter, -risiko og omstillingsplaner er på vei opp på styrets agenda.

Bærekraft som en del av insentivordninger

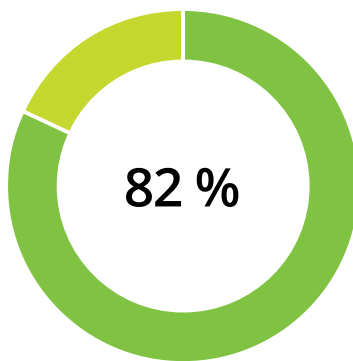
Kun ni av rapportene i vår analyse nevner bærekraft som en del av insentivordningen for ledelsesorganene. Samtidig ser vi at de ikke-finansielle KPIene som benyttes er gjennomgående for generelle og lite målbare. Vi forventer at flere inkluderer bærekraft i insentivsystemene fremover når kvaliteten på mål, og ikke minst data og rapportering, øker med innføringen av CSRD. Videre tar vi høyde for at flere selskaper kan ha bærekraft integrert i insentivordningene, men unnlater å rapportere om det slik CSRD krever. Vi anbefaler norske virksomheter å presisere hvilke områder innenfor bærekraft som er inkludert, hvordan dette henger sammen med vesentlige temaer, vektingen mellom finansielle og ikke-finansielle KPIer, og hvordan måloppnåelse vurderes.

84 % rapporterer etter NUES

■ Ja ■ Nei

82 % har eierskapet til bærekraft hos styret

■ Ja ■ Nei

Hva bør selskaper ha fokus på fremover:

- Utvikle kompetansen til styret på bærekraft for å sikre at de kan stå ansvarlig for informasjonen presentert i rapporten
- Innarbeide bærekraft i relevante rapporteringsprosesser og styremøter på samme måte som finansiell informasjon
- Gjennomgå policyer og prosedyrer opp mot innholdsmessige krav i ESRS
- Konkretisere hva internkontrollene på bærekraft omhandler.
- Inkludere målbare informasjon på bærekraft i bonusordningene til styret og ledelsen

Flere virksomheter rapporterer på styrets bærekraftskompetanse enn tidligere år

Et av de obligatoriske kravene fra EU er at virksomheter må rapportere på ledelsen og styrets kompetanse på bærekraftsområdet, eller tilgang til slik kompetanse. Det skal også rapporteres hvorvidt kompetansen er relevant for virksomhetens vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter, samt om de har initiativer for oppdatering og utvikling av bærekraftskompetansen. Det er gledelig å se at det er flere virksomheter som har rapportert på styrets kompetanse innenfor bærekraft sammenlignet med tidligere år. Generelt er imidlertid informasjonen presentert for vag og lite beskrivende når det gjelder hvordan kompetansen er relevant for virksomheten. Det er derfor et forbedringspotensial når det

gjelder rapporteringens detaljnivå. Fremover må virksomhetene rapportere mer presist på dette feltet, samt at flere virksomheter er nødt til å inkludere informasjonen i rapportene for at brukeren skal få en riktig oppfatning av kunnskapen som de ledende organene innehar. Det er viktig å påpeke at andelen som sitter med kompetanse på området kan være betydelig høyere enn det som kommer frem, men at denne informasjonen ikke er inkludert i rapporten.

Risikostyring og internkontroll – fortsatt et område med forbedringspotensiale

Fremover stilles det også strengere rapporteringskrav om risikostyring og internkontroll relatert til bærekraft. Formålet er å gi en forståelse av hvordan bærekraftsrisiko er integrert i øvrig risikostyring, samt hvilke prosesser og rutiner som er på plass for

internkontroll. Flere av virksomhetene nevner internkontroll på bærekraft, men informasjonen som er rapportert er ikke tilstrekkelig i henhold til kravene som stilles etter CSRD. Generelt omhandler den presenterte informasjonen kun at selskapet har en form for internkontroll knyttet til bærekraft, men ikke hva kontrollen faktisk gjelder. Videre må virksomheter opplyse om de største bærekraftsrisikoene som er identifisert, samt strategiene for å begrense disse, herunder hvilke kontroller som er tilknyttet. I tillegg skal det informeres om hvilken metode som er fulgt for risikovurdering, samt prioriteringen av risikoer. På dette området har samtlige virksomheter et stort forbedringspotensial.

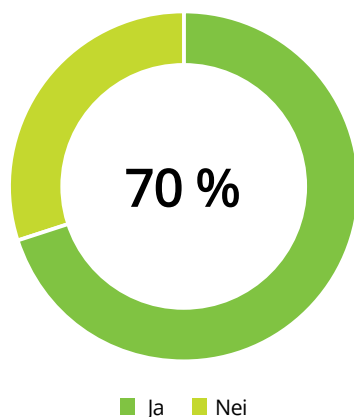

Dobbel vesentlighet

Formålet med den doble vesentlighetsanalysen er å identifisere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter (IROer). Dette identifiseres med utgangspunkt i et verdikjedeperspektiv og støttes opp med interessentdialog. De vesentlige IROene legger føringer for hvilke tematiske standarder i ESRS som virksomheten skal rapportere på, samt hvilke områder som bør inkluderes i strategi og risikostyring.

Fremover blir prinsippet om dobbel vesentlighet i ESRS gjeldende for mange store selskaper på bakgrunn av rapporteringsplikten etter CSRD. Det innebærer at selskapene som omfattes av CSRD må gjennomføre en vesentlighetsanalyse som ivaretar to perspektiver; påvirkningsperspektivet og det finansielle perspektivet. Førstnevnte perspektiv reflekterer påvirkning innenfra og ut, altså den påvirkningen selskapet har på mennesker og miljø. Dette innebærer at selskapene må analysere og identifisere faktiske og potensielle påvirkninger, og samtidig vurdere de identifiserte påvirkningene på bakgrunn av alvorligheten av påvirkningen og sannsynligheten for at den inntreffer. På tilsvarende måte reflekterer det finansielle perspektivet påvirkning utenfra og inn. Dette handler om påvirkning fra samfunn og miljø på selskapets finansielle posisjon, resultater og kontantstrømmer. En analyse av finansiell vesentlighet innebærer at selskapene må identifisere risikoer og muligheter, som deretter vurderes på bakgrunn av den finansielle konsekvensen og sannsynligheten for at de inntreffer. Formålet med analysen er å komme frem til hva som er selskapets vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter. Resultatet legger føringer for hvilke temaer i ESRS som blir vesentlige å rapportere på, og utgjør dermed også grunnlaget for bærekraftsrapporteringen.

Av selskapene som har publisert en vesentlighetsanalyse har 70 % en dobbel vesentlighetsanalyse

En stor økning i andelen doble vesentlighetsanalyser

Årets gjennomgang av rapporteringen til de 50 største selskapene viser at hele 94 % av virksomhetene rapporterer en vesentlighetsanalyse. Av disse ser vi at 70 % har gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse. Dette er en betydelig økning fra i fjor, da tilsvarende andel lå på 38 %. Utviklingen indikerer at mange selskaper har tatt tak i bærekraftsarbeidet det siste året, hvilket er i tråd med vår forventning. For mange av selskapene var 2023 det siste rapporteringsåret med tradisjonell GRI-rapportering, før de går over til å rapportere etter ESRS for første gang for rapporteringsåret 2024. Dette gjenspeiles også i rapporteringen, hvor vi ser at mange har forsøkt å legge årets bærekraftsrapportering tettere opptil kravene i ESRS.

Rapportering på prosess og metodikk varierer

Utover å gjennomføre en dobbel vesentlighetsanalyse, skal selskapene også rapportere om prosessen, altså beskrive selve gjennomføringen av analysen. Vår gjennomgang viser at 52 % av selskapene som har gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse har inkludert beskrivelser av prosessen i rapporten, og at stadig flere er transparente om metodikken som er benyttet i vurderingen av påvirkninger, risikoer og muligheter. Om lag 48 % av selskapene med en dobbel vesentlighetsanalyse rapporterer at påvirkninger er vurdert etter alvorlighetsgrad («severity») og sannsynlighet. Dette bidrar til å underbygge at analysene er gjort i tråd med metodekravene i ESRS 1, og at selskapene har begynt å innarbeide rapporteringskravene i ESRS i den eksterne rapporteringen. For finansiell vesentlighet er tallene imidlertid noe svakere. Her ser vi at kun 36 % av selskapene som har gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse rapporterer at muligheter og risikoer er vurdert for finansiell konsekvens og sannsynlighet. Å tallfeste finansielle konsekvenser vil for de fleste selskaper være en krevende øvelse, og det er ikke overraskende at tallene ser noe annerledes ut for den finansielle dimensjonen av analysen. Videre ser vi at kun et fåtall av selskapene har inkludert informasjon om avhengigheter i beskrivelsen av den doble vesentlighetsanalysen.

Krav til rapportering på prosessen

I ESRS er det to rapporteringskrav knyttet til vesentlighetsanalysen. Dette er IRO-1 og IRO-2. Det er førstnevnte som stiller krav til at selskapene skal beskrive prosessen som er gjennomført for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risiko og muligheter. Dette inkluderer blant annet informasjon om metodikk, antagelser og prioriteringer.

Avhengigheter er ofte viktige kilder til risiko og muligheter, og derfor en sentral del av den doble vesentlighetsanalysen. Dette kan eksempelvis knytte seg til begrenset tilgjengelighet til naturressurser, som påvirker selve driften i virksomheten eller i leverandørleddet. Samlet sett ser vi at det har vært en stor utvikling på rapportering av prosess og metodikk, samtidig som det er et område vi forventer at vil fortsette å utvikle seg betraktelig over de neste årene.

Fastsettelse av vesentlighetsgrensen er i liten grad beskrevet

Et sentralt element i den doble vesentlighetsanalysen er å beslutte vesentlighetsgrense. Valg av vesentlighetsgrense vil være førende for hvilke påvirkninger, risikoer og muligheter som anses å være vesentlige for selskapet, samt for å avgjøre hvilke bærekraftstemaer som er vesentlige for rapporteringsformål. Fastsettelse av grensen vil altså være utslagsgivende for hvilke standarder, og dermed også hvor mye, selskapene må rapportere. Vår gjennomgang viser at det er få selskaper som har omtalt valg av vesentlighetsgrense eller inkludert detaljert informasjon om hvordan de har gått frem for å vurdere hvilke påvirkninger, risikoer og muligheter som skal anses å være vesentlige.

Videre ser vi at antall vesentlige temaer for selskapene i utvalget strekker seg fra 5 til 33, med et gjennomsnitt på 13,5. For selskapene med en dobbel vesentlighetsanalyse er gjennomsnittet 13,9. Den store variasjonen i antall temaer kan skyldes ulik fastsettelse av vesentlighetsgrense, men også ulike valg knyttet til granularitet på temanivå. Enkelte selskaper rapporterer eksempelvis at klimaendringer er et vesentlig tema, mens andre har valgt et mer detaljert nivå og presenterer energiforbruk og begrensning av klimaendringer som to ulike vesentlige temaer. Det finnes ingen fasit i ESRS på hvor mange temaer som bør være vesentlige for rapporteringsformål, men ved å sette en hensiktsmessig vesentlighetsgrense sikrer selskapene at de kun rapporterer på de viktigste bærekraftsområdene; der selskapet har vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter. Dette vil bidra til å skrelle bort mindre viktig informasjon, og hjelpe selskapene med å spisse rapporteringen sin.

Antall vesentlige temaer strekker seg fra 5 – 33 for selskapene i vår analyse

Stor variasjon i presentasjon av vesentlighetsanalysen

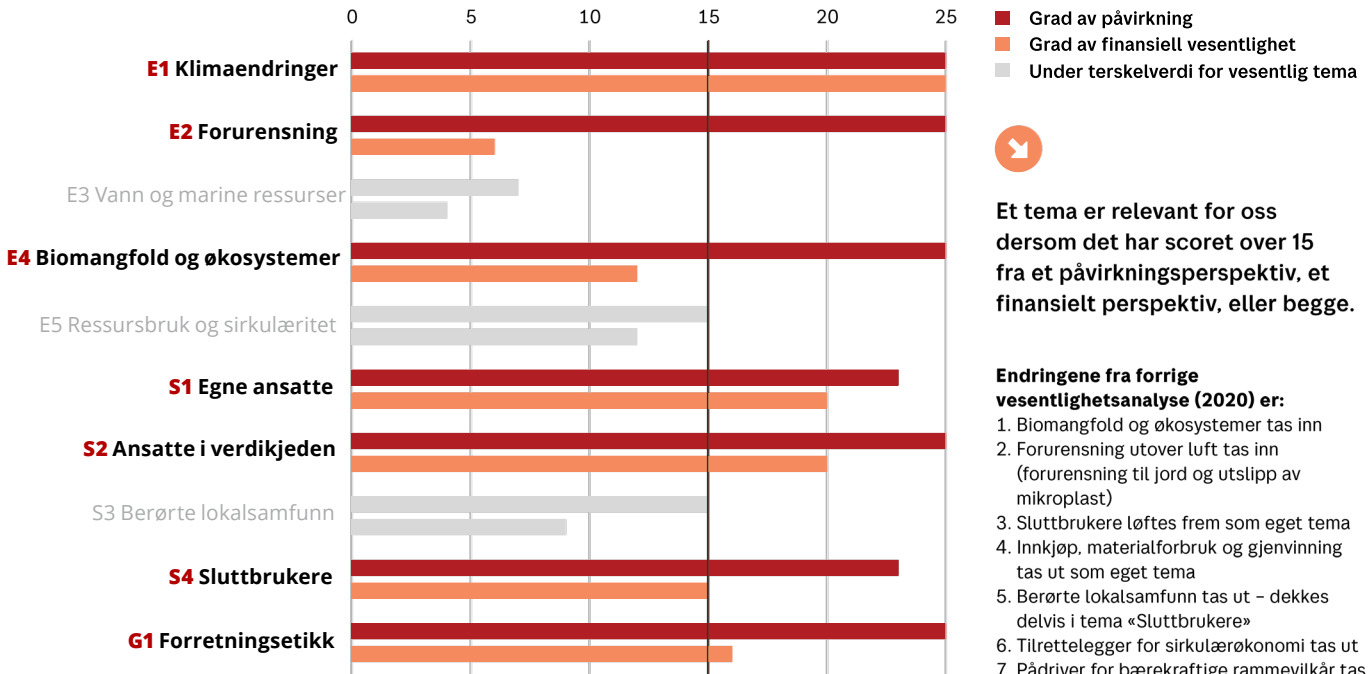
Et område med stor variasjon er presentasjon av vesentlighetsanalysen. Det er ingen tydelige føringer i ESRS på hvordan selskapene skal presentere utfallet av vesentlighetsanalysen. For 2023-rapporteringen ser vi at de visualiseringene som går igjen er bruk av matrise, tabell eller liste. Fordelen med å presentere funnene i en matrise eller tabell er at det ofte oppfattes som enkelt å lese, samtidig som det er informativ. Ved bruk av matrise vil det eksempelvis være enkelt for brukeren av rapporten

å forstå om et tema er vesentlig fra et påvirkningsperspektiv, et finansielt perspektiv, eller begge perspektivene. I tillegg gir matrisen informasjon om hvordan de ulike temaene er vurdert i forhold til hverandre. Tilsvarende gjelder for bruk av diagrammer. Tabeller kan på sine side være et effektivt virkemiddel for å få frem informasjon om hvilken del av virksomheten eller verdikjeden det vesentlige temaet knytter seg til. En god visualisering kan altså bidra til å kommunisere utfallet av vesentlighetsanalysen på en enkel og effektiv måte.

Når det kommer til selve innholdet i presentasjonen så ser vi at majoriteten av selskapene har valgt å presentere de vesentlige temaene, mens et fåtall har inkludert de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene. Det sistnevnte vil gi en mer detaljert informasjon til brukeren av årsrapporten, og en enda bedre forståelse av de påvirkninger, risikoer og muligheter virksomheten står ovenfor.

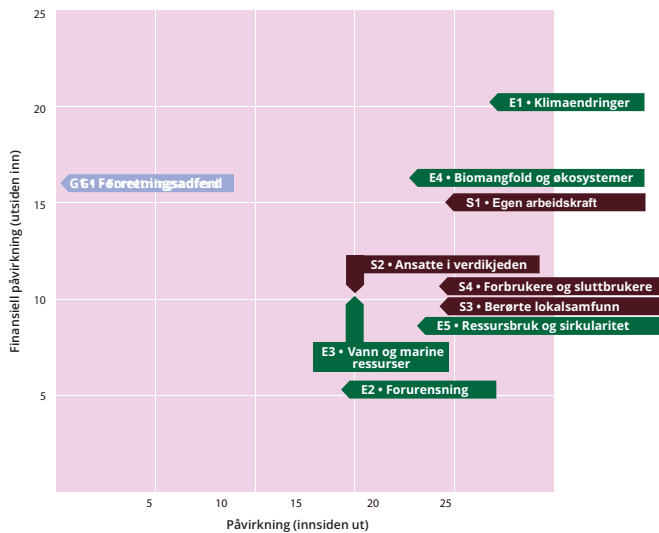

Resultatet av analysen viser at disse temaene er mest vesentlige for Posten Bring:

Eksempel hentet fra Posten Bring sin integrerte årsrapport for 2023 ([Integrert årsrapport 2023 \(postenbring.no\)](#)). Resultatene fra analysen er presentert på en slik måte at man som leser enkelt kan forstå hvilke temaer som er vesentlig fra et påvirkningsperspektiv, et finansielt perspektiv eller begge perspektivene. Videre fremkommer også vurderingen av de temaene som ikke har nådd opp som vesentlige.

Resultat av dobbel vesentlighetsanalyse

Forurensning

	Vesentlig påvirkning, risiko, mulighet identifiser.	Beskrivelse
Forurensning til luft, vann og jord		
Negativ påvirkning (VK)	Forurensning til luft fra transport av råmaterialer og produkter i verdikjeden.	Transport av råmaterialer, deler og utstyr til Å Energi sine anlegg med fossil veitransport, helikopter eller sjøtransport i verdikjeden fører til utslipp til luft (NOx, svevestøv).
Negativ påvirkning (VK)	Potensielle utslipp til vann og jord fra drift av kraftanlegg.	Lekkasje av hydraulikkolje fra kraftanlegg til vann og jord.
Stoffer som gir grunn til bekymring		
Negativ påvirkning (VK)	Potensielle utslipp av miljø- og helseskadelige stoffer ved håndtering av farlig avfall.	Håndtering av farlig avfall fra drift: oljefilter, maling, lakk, batterier, spillolje, kvikksølvholdig avfall, lyspærer, CCA impregneret treverk, blyakkumulatorer kan potensielt føre til utslipp av stoffer som gir grunn til bekymring.
Stoffer som gir grunn til bekymring		
Negativ påvirkning (VK)	Potensielle utslipp av mikroplast.	Fra bruk av plast i byggematerialer, mikroplast fra dekk på anleggsmaskiner og biler.

Eksempel hentet fra Å Energi sin integrerte årsrapport for 2023 ([Finansiell informasjon – Å Energi \(aenergi.no\)](#)). Resultatene fra analysen er presentert i en matrise, som gjør det enkelt for brukeren av rapporten å forstå hvilke temaer som er vesentlige og fra hvilket perspektiv de er vesentlige. I tillegg har de inkludert en tabell på neste side som lister opp og forklarer de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene relatert til hvert tema. Dette gir et detaljert bilde av den doble vesentlighetsanalysen, og gir både presis og nyttig informasjon til brukeren av rapporten.

Få selskaper skiller mellom faktiske og potensielle påvirkninger i rapporteringen

I identifisering og vurdering av påvirkninger krever ESRS at man skiller mellom hvorvidt påvirkningen er faktisk eller potensiell. Ved å forklare og definere forskjellen mellom potensiell og faktisk påvirkning, vil rapporteringen kunne gi en bedre forståelse av aktivitetene til virksomheten, og hvordan de påvirker miljø og mennesker. Det innebærer også at virksomhetene må tenke mer langsiktig og se på det større bildet med hensyn til påvirkninger. Tradisjonelt har mange virksomheter fokusert på de faktiske påvirkningene i rapporteringen sin, men med ESRS må også de potensielle hensyntas. Fra gjennomgangen vår la vi merke til at det kun var 30 % av selskapene med en dobbel vesentlighetsanalyse som skilte mellom faktisk og potensiell påvirkning i rapporteringen sin.

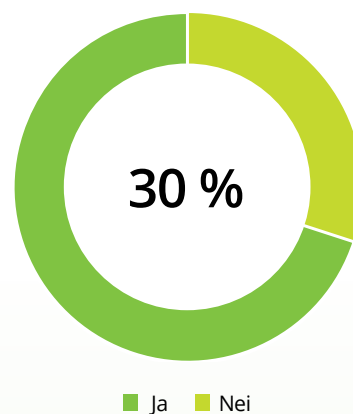
Høy grad av interessentinvolvering

Interessentdialog kan være et nyttig verktøy til å hjelpe selskapene med å forstå hvilke bærekraftstemaer som er viktige for de ulike interessentene. Deres refleksjoner og meninger kan gi verdifull informasjon å inkludere i analysen av vesentlig påvirkning. På samme måte vil også innsikt inn i interessentenes krav og forventninger relatert til de ulike bærekraftstemaene være en viktig kilde til analysen av risiko og muligheter. Av selskapene vi har undersøkt har ca. 75 % av de som har gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse rapportert at interessenter har vært involvert i prosessen. Dette er et sunnhetstegn med hensyn til å fange opp et bredt spekter av påvirkninger, risiko og muligheter i analysene. For at dialogen skal være verdifull er det imidlertid sentralt at det er de riktige interessentene som involveres. I ESRS er dette omtalt som «key stakeholders» eller «affected stakeholders». Et viktig ledd i

interessentinvolveringen vil altså være å identifisere de riktige nøkkelinteressentene.

30 % av selskapene* har et tydelig skille mellom faktiske og potensielle påvirkninger

*gitt at det er gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse

Klimaregnskap og omstillingsplaner

I mange tiår har det blitt sluppet ut mer klimagasser enn naturen har klart å absorbere. For hvert år har dermed tettheten av CO₂ i atmosfæren økt. Samtidig har forskerne kunnet konstatere at den globale oppvarmingen skjer, og at de første månedene av 2024 var de varmeste man har målt. Med dagens politikk styrer vi mot 2,8 graders temperaturøkning i forhold til før-industriell tid.

Ettersom mye av verdiskaping, trygghet og matproduksjon er avhengig av at de klimatiske forholdene er slik de har vært til nå, vil endring i klima ha påvirkning på blant annet matproduksjon, infrastruktur, vanntilgang og mennesker direkte gjennom hetebølger, flom, og ras. Disse endringene vil dermed ha en kostnad. Samtidig som de fysiske forholdene endrer seg, vil det også være endringer i det økonomiske landskapet når deler av samfunnet har krever dette. I skiftet til et lavutslippssamfunn, vil det være de som endret seg slik omverden forventet, og de som ikke gjorde det.

De kommende lovkravene i EU og i Norge krever at selskapene skal redegjøre for hvilke retningslinjer de har, tiltak de gjør, samt ambisjonsnivå og målsettinger knyttet til reduksjon av utslipp. I tillegg til dette, skal de redegjøre for hvilke risikoer de står ovenfor, fysisk risiko knyttet til flom, regn, tørke, hetebølger osv. Her skal de også rapportere om sin klimatilpasning. Selskaper skal også rapportere på risikoer knyttet til overgangen til et lavutslippssamfunn, og hvordan dette er relatert til endringer i det regulatoriske landskapet, markeder, teknologi og tilgang til råvarer. I overgangen til et lavutslippssamfunn vil mange selskaper se at det også vil oppstå muligheter forbundet med nye produkter, markeder, levering av ny teknologi osv. Rapporteringskravet sier at selskapene skal rapportere på hvordan de identifiserer og håndterer både risiko og muligheter. I tillegg skal selskapene som omfattes av lovkravet måtte rapportere på hvor mye utslipp de forårsaker hvert år, både i egen virksomhet og utslippene i deres verdikjede.

Rapportering på klimagassutslipp

Økning i hvor mange som rapporterer, men lite presisjon rundt konsolideringstilnærming

I 2020 rapporterte 84 % av selskapene på klimagassutslipp, og for 2023 har andelen økt til 98 %. I årsrapportene har vi dermed sett en svært positiv utvikling ved at flere selskaper rapporterer på klimagassutslipp. Det er et godt første steg, men det er fortsatt mye som kan bli bedre. Mange selskaper er lite presise i hvilke deler av virksomheten rapporteringen gjelder, som for eksempel ved at de ikke oppgir hvilken konsolideringstilnærming de har brukt. Hele 26 % av de 50 største gir ingen opplysninger om hvilke selskaper som er inkludert eller hvordan disse er inkludert. Etter lovkravet skal klimaregnskapet konsolideres ved å benytte operasjonell kontroll. Dette inkluderer alle selskaper og enheter som inngår i øvrig bærekraftsrapportering, og som følger det finansielle regnskapet. Ved operasjonell kontroll skal i tillegg selskaper og enheter som man har operasjonell kontroll over legges til, og da 100 % av utslippene fra disse, uavhengig av eierandel. Her vil det være nødvendig å redegjøre for forskjellene mellom hvilke selskaper og enheter som er inkludert i øvrig bærekraftsrapportering og hvilke som er inkludert i klimaregnskapet.

Manglende komplett rapportering av Scope 3

De kommende lovkravene som følger av CSRD vil kreve at selskapene må rapportere klimagassutslipp for hele sin verdikjede. For mange av de norske selskapene vil dette

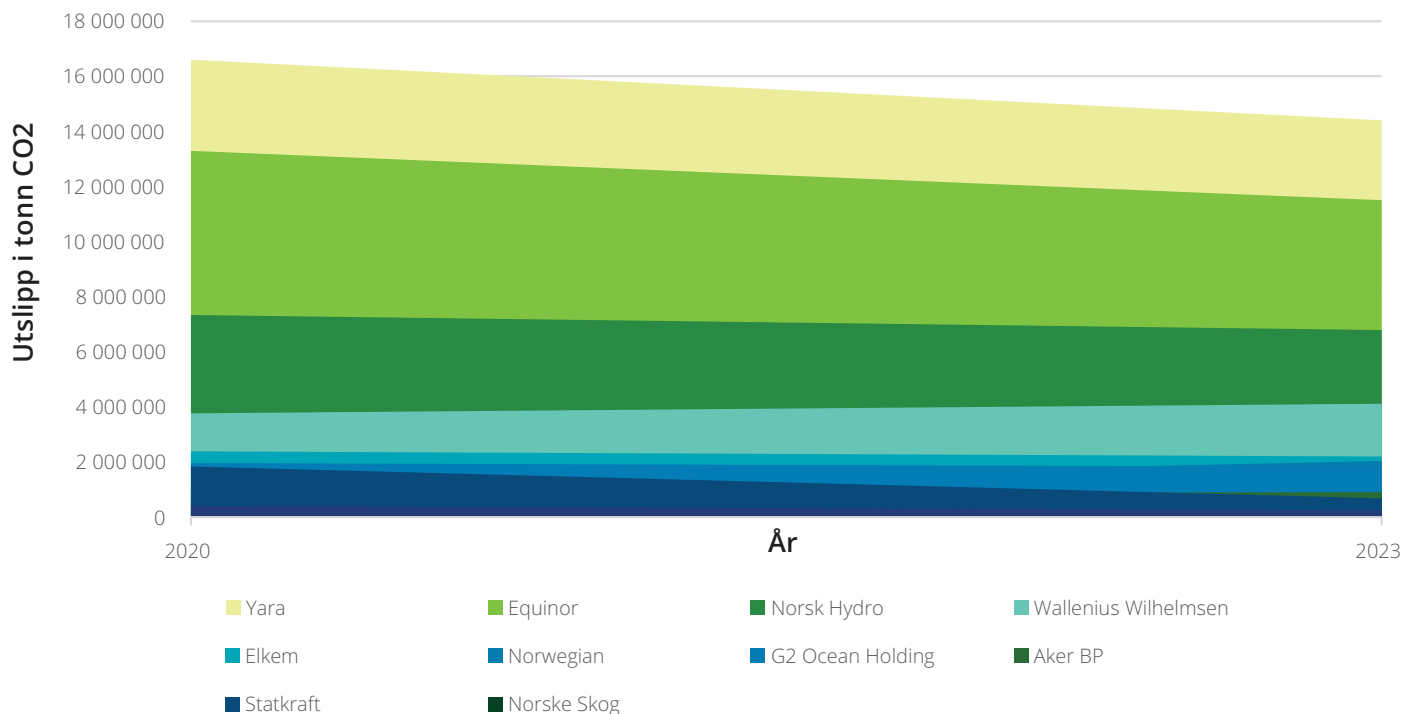
bety langt bredere rapportering enn de har hatt frem til i dag. Til tross for at det er en høy andel av selskapene som rapporterer på klimagassutslipp (98 %), og mange av disse rapporterer på verdikjedeutslipp i Scope 3 (94 %), er det en mindre andel som kan sies å ha en komplett rapportering (26 %). I CSRD vil kravet være at selskapene oppgir hvilke av de 15 kategoriene i Scope 3 som er relevante for selskapet å rapportere på. Selskapene må oppgi hvorfor kategoriene de har utelatt ikke er relevante, og rapportere et komplett klimaregnskap (med alle relevante kategorier) minimum hvert tredje år. Vår gjennomgang viser at 74 % ikke har en komplett rapportering som vil være i tråd med det kommende lovkravet.

Rundt halvparten har satt vitenskapsbaserte mål på klimagassutslipp

Alle selskaper som rapporterer på klimagassutslipp sier også at de har en plan for å redusere utslippene. For å oppnå Parisavtalens målsettinger, og dermed også Norges nasjonale mål om 55 % reduksjon innen 2030, må målene være tilstrekkelig ambisiøse til å nå denne målsettingen. Her oppgir 52 % av selskapene at målsettingene deres er vitenskapsbasert. Når disse selskapene skal redegjøre for målene sine vil de måtte opplyse om hvorvidt målene er i tråd med Parisavtalens målsetting som skal forhindre en global oppvarming over 1,5 grader. For mange selskaper vil det være lite ønskelig å rapportere at de ikke har målsettinger som er tilstrekkelig ambisiøse. Dette fører til at de frem til de skal redegjøre slik ESRS krever så må de øke ambisjonsnivået slik at det er i

Utvikling i utslipp for de 10 selskapene med høyest utslipp

tråd med nasjonale og internasjonale målsettinger. Det vil også være krav om at målsettingene er del av en helhetlig strategi og at dette skal være beskrevet i en omstillingsplan. 28 % av selskapene rapporterer at reduksjonsmålene er knyttet til en omstillingsplan.

Høye utslipp – ut over Norges grenser

De 50 største norske selskapene har rapportert utslipp i og utenfor Norges grenser, som tilsvarende hele Norges utslipp i Scope 1 (47 millioner tonn) for rapporteringsåret 2023. Scope 1-utslippene til de 50 største utgjør allikevel bare 10 % av de totale utslippene som er rapportert i alle scope. Til sammen har disse 50 selskapene rapportert over 500 millioner tonn utslipp i sine virksomheter og tilhørende verdikjeder og investeringer. Dette er 10 ganger mer enn Norges totale utslipp. De fleste av disse, skjer utenfor Norges grenser, men er utslipp som norske selskaper har muligheten

til å påvirke. Det bør for øvrig påpekes at ettersom rapportering kun kan anses å være komplett for 24 % av selskapene, så er det rimelig å anta at de totale utslippene for norske selskaper og deres verdikjeder, kommer til å være vesentlig høyere når vi gjør opp status når årsrapportene for 2024 og 2025 blir publisert.

Det er ellers gledelig å se at utslippene til de ti selskapene med høyest direkte utslipp (Scope 1), totalt sett har redusert disse siden 2020. Fire av disse selskapene, som representerer mer enn halvparten av utslippene, har redusert utslippene med mer enn 4,2 % per år. Dette er grensen som Science Based Targets initiative (SBTi) har satt for at en målsetting skal være i tråd med vitenskapen og Parisavtalen. Vi håper trenden fortsetter slik, og at flere vil dokumentere tilsvarende reduksjoner.

Omstillingsplaner

Mange følger TCFD-rammeverket

Et av aspektene selskapene skal ha vurdert som en del av omstillingsplanen er selskapets fysiske risikoer og hvilke risikoer og muligheter som ligger i overgangen til et lavutslippssamfunn. For å gjøre en slik vurdering vil mange bruke rammeverk utviklet av Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD). 78 % av selskapene sier at de har gjort vurderinger i tråd med dette rammeverket, som også CSRD referer til. Hvordan risikoene og mulighetene kan påvirke selskapets utgifter, inntekter og investeringer, burde være en del av vurderingen, men er et rapporteringskrav som vil fases inn etter hvert. Selskapene vil dermed i nær fremtid forventes å redegjøre for hva omstillingen vil koste, og hvordan risiko og muligheter vil kunne påvirke inntekter og utgifter.

Rapportering på EU-taksonomien

Større norske virksomheter har, allerede for 2023-rapporteringen, fått rapporteringsplikt på EU-taksonomien og krav om å opplyse om hvor stor andel av omsetning, investeringer og driftsutgifter som er forbundet med aktiviteter som klassifiseres som bærekraftige.

EU-taksonomien inngår som en del av rapporteringskravene i CSRD, og er et rammeverk som definerer hva som skal til for at en økonomisk aktivitet kan sies å være bærekraftig. Den har som mål å fremme bærekraftig økonomisk aktivitet og gi investorer og interessenter bedre informasjon om virksomhetens bærekraftige praksis. EU-taksonomien baserer seg på en liste over aktiviteter og kriterier som må oppfylles for at en aktivitet skal kunne kvalifisere som bærekraftig. CSRD krever at selskaper rapporterer i tråd med EU-taksonomien for å sikre at det opplyses om bærekraftige aktiviteter og at opplysningene er standardisert og sammenlignbare på tvers av ulike selskaper og sektorer. Ettersom kravet til å rapportere etter EU-taksonomien ble innført for de største noterte virksomhetene i Norge for 2023 er dette første året vi analyserer rapporteringen etter gjeldende krav. I henhold til regelverket skal virksomhetene først vurdere om deres økonomiske aktiviteter er omfattet av EU-taksonomien (eligible). Deretter skal de vurdere om aktiviteten oppfyller kriteriene i EU-taksonomien og dermed kvalifiserer som bærekraftig (aligned). Det er ulike former for opplysningskrav som gjelder. For ikke-finansielle foretak skal det gis kvantitativ informasjon gjennom tre KPIer – omsetning, investeringsutgifter (CapEx) og driftsutgifter (OpEx) for hver aktivitet.

Denne informasjonen skal fylles inn i rapporteringsmaler som omhandler hver KPI. I tillegg skal virksomhetene gi en kvalitativ redegjørelse for prosess og beregning.

Av virksomhetene i utvalget for rapporten er 32 rapporteringspliktige under EU-taksonomien.

Dette er store selskaper av allmenn interesse med over 500 ansatte. Av disse har vi sett nærmere på rapporteringen til de 27 ikke-finansielle selskapene.

KPIer og aktiviteter Stor variasjon i rapportert eligibility og alignment

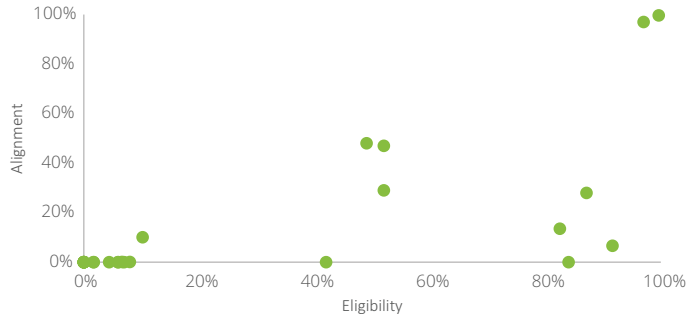
I henhold til regelverket skal det gis opplysninger om virksomhetens økonomiske aktiviteter med hensyn til eligibility og alignment. En økonomisk aktivitet er eligible når den samsvarer med beskrivelsen av en aktivitet i EU-taksonomien. Videre er den økonomiske aktiviteten aligned når den i tillegg oppfyller de tekniske kriteriene for at aktiviteten kan anses bærekraftig, og utføres i samsvar med krav til minstegarantier. EU-taksonomien dekker flere sektorer, men ikke alle sektorer er inkludert. Det er et dynamisk rammeverk og omfanget vil kunne utvikle seg over tid. Det er stor variasjon i rapporteringen for de

analyserte virksomhetene. Gjennomsnittlig andel eligible omsetning er 30 %, mens andel aligned er 15 %. Gjennomsnittlig andel eligible investeringer er høyere enn for omsetning (41 %), og andelen aligned investeringer er 17 %. Det er flere virksomheter som rapporterer at de har investeringer som er eligible, enn som rapporterer at de har omsetning som er eligible. Dette kan tyde på at selskapenes investeringer er relativt mer bærekraftig enn deres nåværende omsetning, som igjen tilsier at grønn omstilling pågår.

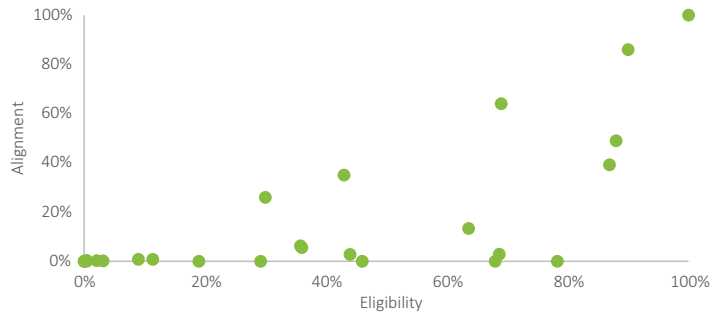
Figurene nedenfor viser rapportert andel eligible og aligned omsetning og investeringsutgifter. I det øvre sjiktet finner vi kraftnæringen, mens vi i det nedre sjiktet finner blant annet oljebransjen og fiskerinæringen.

ELIGIBILITY OG ALIGNMENT TURNOVER KPI

ELIGIBILITY OG ALIGNMENT CAPEX KPI

Rapportert eligibility og alignment for KPIene Omsetning og Investeringer

Driftskostnad under EU-taksonomien er definert annerledes enn det man normalt definerer som driftskostnad i et finansregnskap. For driftskostnad er nevneren begrenset til en viss type driftsutgifter, og i gjennomsnitt ser vi at denne tilsvarer 9 % av selskapets totale driftsutgifter (et selskap er ekskludert fra gjennomsnittsberegningen fordi beregningen av nevneren antas å være feil). Gjennomsnittlig andel rapportert eligible driftskostnad er 37 %, mens andel aligned er 17 %.

Stor variasjon i antall aktiviteter

I rapporteringen skal det oppgis hvilke aktiviteter i EU-taksonomien som selskapet har identifisert som eligible og som aligned. Det er stor variasjon i hvor mange aktiviteter selskapene rapporterer på, og en viss variasjon er ikke uventet ettersom selskapene er ulike og opererer i forskjellige bransjer. Antall rapporterte eligible aktiviteter varierer fra null til 28, mens antall rapporterte aligned aktiviteter varierer fra null til 14. I gjennomsnitt rapporteres syv aktiviteter som eligible, mens tre rapporteres som aligned. Figuren nedenfor illustrerer antallet rapporterte aktiviteter, inkludert antall som er rapportert som aligned.

For rapporteringen i 2023 var det obligatorisk å rapportere aktiviteter som bidrar til å redusere og forebygge klimagassutslipp, samt til klimatilpasning, omtalt som miljømål 1 og 2.

Miljømål 3 – 6 inneholder aktiviteter knyttet til vann, sirkulærøkonomi, forurensning og naturmangfold og ble gjennomført i forskrift til lov om bærekraftig finans i februar 2024, med virkning for regnskapsår påbegynt 1. januar 2024 eller senere. Departementet oppfordret likevel norske foretak til å gjøre seg kjent med de nye kriteriene, og å inkludere informasjon om de nye taksonomiaktivitetene i sin rapportering for regnskapsåret 2023. Blant selskapene vi har

analysert har omtrent en tredjedel inkludert aktiviteter under miljømål 3-6 som eligible for regnskapsåret 2023.

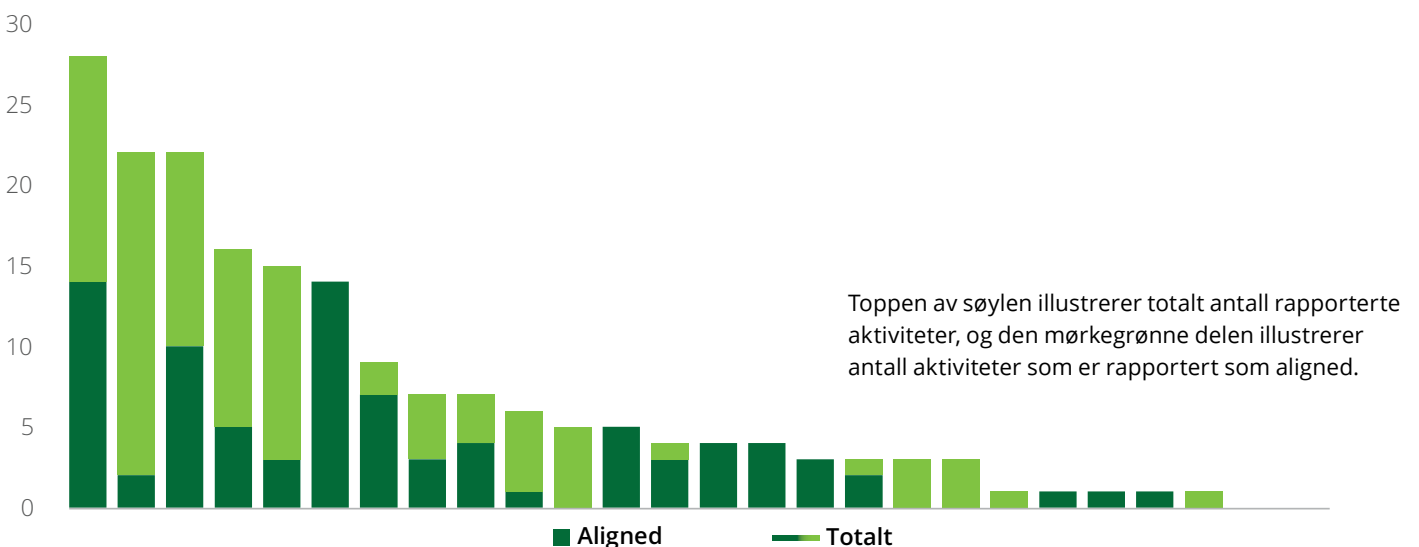
KPIer og aktiviteter

15 % rapporteres gjennomsnittlig som aligned turnover

17 % rapporteres gjennomsnittlig som aligned CapEx

7 aktiviteter rapporteres i gjennomsnitt som eligible, mens 3 rapporteres som aligned

ANTALL AKTIVITETER

Fullstendighet

De fleste fremlegger de obligatoriske malene for KPIene

Rapporteringskravene og malene som virksomhetene skal benytte i sin rapportering fremkommer i kommisjonsforordning (EU) 2021/2178. Kommisjonsforordningen er gjennomført i forskrift til lov om bærekraftig finans. Det er vår forståelse at brukergrensesnittet til malene hittil har blitt ansett som noe vanskelig. 85% av virksomhetene har presentert malene uten betydelig tilpasning. Der malene ikke er presentert skyldes det enten at rapporteringspliktige selskap likevel ikke har rapportert og dermed ikke presentert malene, at tall er presentert men malene mangler, eller at malene er fremlagt, men med betydelige tilpasninger. Vi har undersøkt om årsaken til at malene er utelatt eller betydelig tilpasset skyldes at de aktuelle selskapene har «null-rapportert», altså at det fremkommer av rapporteringen ellers at de ikke har aktiviteter som er eligible. Dette er ikke tilfellet for noen av disse selskapene.

I tillegg til rapporteringskravene og malene i kommisjonsforordning (EU) 2021/2178 har Europakommisjonen fastsatt en supplerende delegert rettsakt med kriterier for når gass og kjernekraft kan bidra til målene om å redusere og forebygge klimagassutslipp. Denne ble gjennomført i norsk rett 14. juni 2023, og inneholder også obligatoriske maler. Vårt inntrykk er at mange selskaper ikke var oppmerksomme på dette. Dette stemmer med analysen, som viser at halvparten av selskapene ikke har fremlagt informasjonen. Av de selskapene som har fremlagt informasjonen oppgir omtrent en tredjedel at de har aktiviteter relatert til disse sektorer. Dette krever ytterligere opplysninger som imidlertid ikke er blitt fremlagt av disse selskapene.

De fleste selskapene presenterer malene sammen med øvrig informasjon

relatert til EU-taksonomien i selve årsrapporten. Imidlertid har 15 % valgt å legge ved malene som vedlegg til årsrapporten, hvorav halvparten har hele taksonomirapporteringen som vedlegg.

Utfordrende å verifisere finansiell informasjon mot finansregnskapet

For at taksonomirapporteringen skal være nyttig må dataene være sammenlignbare og beregningsmetodikken lik. Nevneren i de tre KPIene er definert i kommisjonsforordningen, og det må angis referanse til den tilsvarende informasjonen i finansregnskapet for omsetning og investeringer. I omtrent halvparten av rapportene kan vi enkelt avstemme nevneren inntatt i mal for KPI for omsetning mot finansregnskapet. I øvrige tilfeller har dette ikke latt seg avstemme. Dette skyldes ofte at nevneren inkluderer «andre inntekter», som inneholder inntekter som ikke ser ut til å være relatert til salg av varer og tjenester slik det følger av definisjonen.

For investeringer skal tilganger til materielle og immaterielle eiendeler gjennom regnskapsåret inkluderes i nevneren. I 59 % av rapportene kan vi enkelt avstemme nevneren mot tilganger rapportert i notene til finansregnskapet. Resterende tilfeller har ikke latt seg avstemme. At nevneren ikke kan avstemmes betyr ikke nødvendigvis at grunnlaget er feil, men det er ikke mulig å foreta en avstemning basert på informasjonen i rapporten. Til tross for at denne andelen er større enn for omsetning, er det vår erfaring at det er mer utfordrende å avstemme investeringskostnader. Dette fordi det ikke kommer frem som et samlet tall på samme måte som omsetning gjør, men inkluderer poster fra flere ulike noter. I tillegg er det enkelte selskappsspesifikke poster det ikke er like naturlig å tenke at inngår, noe som krever god kjennskap til både regnskapsregler, bransjen og/eller selskapet. Svært få selskaper har inkludert den type referanse til finansregnskapet

som kreves av kommisjonsforordningen. Derfor er det et klart behov for å tydeliggjøre sammenhengen mellom finansiell informasjon i malene og finansregnskapet, slik at dette blir tilgjengelig for brukerne av rapporten.

Vesentlighetsprinsipper tas i bruk

EU-taksonomien åpner i hovedsak ikke for at rapporteringen skal kunne begrenses på bakgrunn av en vesentlighetsvurdering, med mindre det gjelder rapportering av driftskostnader som ikke er vesentlig for forretningsmodellen eller situasjoner der man ikke kan dokumentere samsvar med de tekniske kriteriene for eligible aktiviteter som ikke er vesentlige for virksomheten på grunn av manglende data eller bevis. Likevel ser vi at 37 % av selskapene har lagt noen form for begrensning på rapporteringen, med forskjellige begrunnelser. Det begrunnes blant annet med marginal aktivitet innenfor området, tidspress, eller at man har valgt å begrense rapporteringen til et av miljømålene.

De obligatoriske malene benyttes i 85% av rapportene, men det er utfordrende å avstemme finansiell informasjon mot finansregnskapet

Fullstendighet

96 % av selskapene har publisert taksonomirapportering

85% har rapportert de obligatoriske malene

37% omtaler noen form for avgrensning i rapporteringen

Behov for mer transparens i vurdering av screeningkriterier

Rapporteringspliktige skal redegjøre for samsvar med kriteriene fastsatt i EU-taksonomiens artikkel 3, og hvordan tilhørende tekniske screeningkriterier er vurdert. Dette anser vi som et av de mest kritiske rapporteringskravene, ettersom kriteriene ofte er teknisk komplekse og rammeverket innenfor flere områder er gjenstand for tolkning. Denne delen bidrar derfor til den nødvendige transparensen i rapporteringen, som noen ganger er beheftet med usikkerhet. For en tredjedel av selskapene mener vi at dette området har et forbedringspotensiale.

Den vanligste årsaken er at rapporteringen beskriver overordnet prosess, men lite om

oppfyllelse av tekniske screeningkriterier eller usikkerhet relatert til dette, for de aktiviteter det rapporteres på.

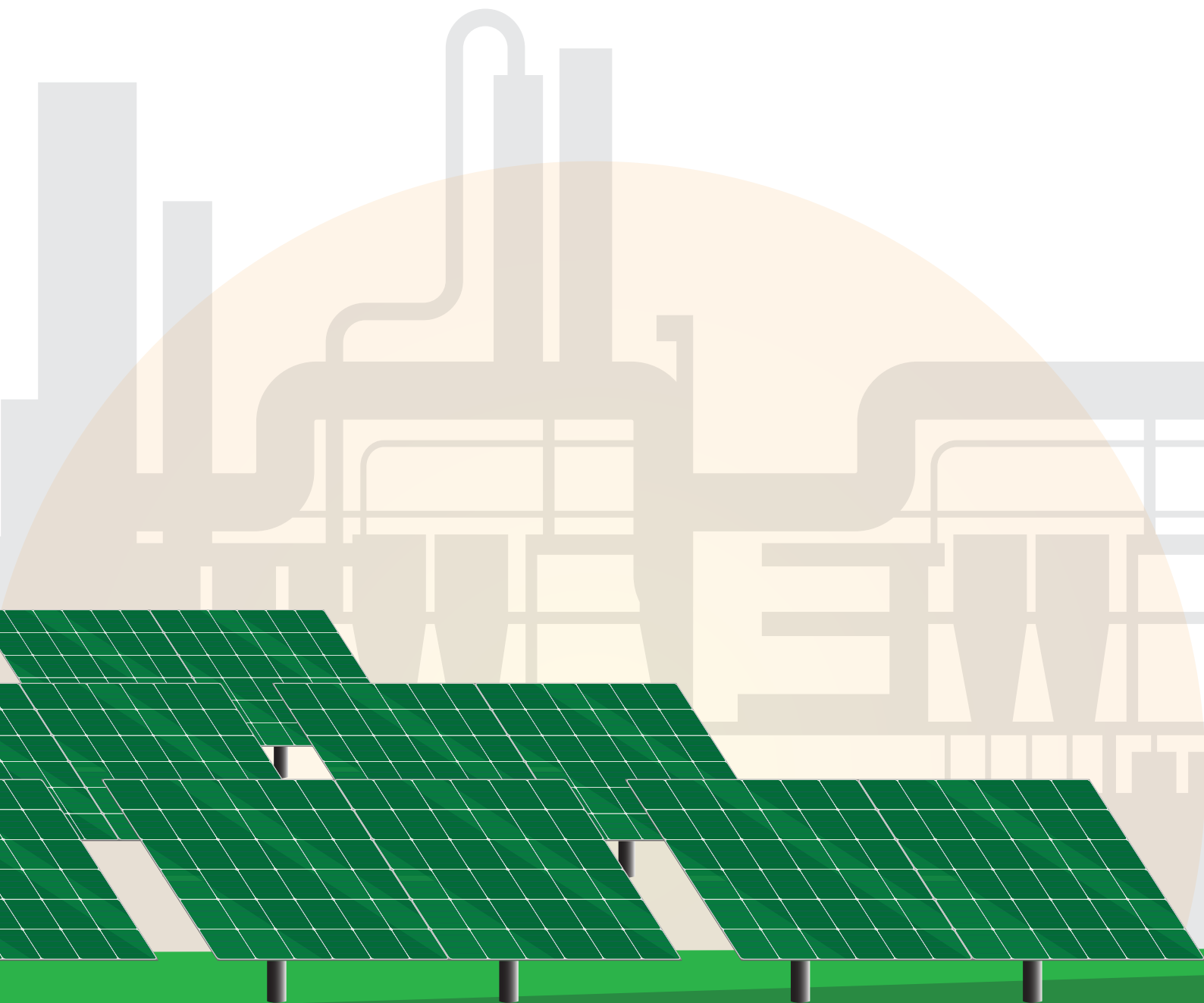
Ingen selskaper rapporterer at de ikke etterlever minstegarantiene. Det er fremdeles noe uklart hva som kreves for å etterleve disse. Temaene menneskerettigheter, anti-korrupsjon og rettferdig konkurranse var forut for EU-taksonomien relativt gjennomregulert og godt kjent for norske selskaper, eksempelvis åpenhetslovens plikter for selskaper om menneskerettigheter. Mer usikkert er minstegarantien om skatt, som til dels synes å stille strengere krav til selskapets prosesser rundt skatt enn før EU-taksonomien. Videre er det usikkert om selskapers rapportering av etterlevelsen er dekkende og tilstrekkelig.

Over halvparten av selskapene omtaler ikke EU-taksonomien i styrets årsberetning

Gjennomsnittlig antall sider for bærekraftsrapporten totalt sett er 75 og taksonimirapporteringen eksklusivt maler utgjør i gjennomsnitt fem sider. Taksonimirapporten er inkludert i styrets årsberetning for 11 % av selskapene, og 33 % har inkludert en henvisning fra styrets årsberetning til taksonimirapporteringen.

Resterende andel nevner ikke taksonimirapporten i styrets årsberetning. Vi noterer at det praktiseres forskjellige måter å ta eierskap til rapportering på, eksempelvis styreerklæring i tillegg til styrets årsberetning. I tilfeller hvor styret ikke signert på taksonimirapporteringen blir det ikke tydelig for leseren av rapporten hvorvidt styret har tatt eierskap til denne.

Kontaktpersoner og bidragsyttere

Guro Magnetun Heimvik
Partner Audit & Assurance
gmagnetun@deloitte.no
Tlf: 911 99 662

Siri Christine Rosenblad
Director fagavdelingen
Audit & Assurance
srosenblad@deloitte.no
Tlf: 971 74 205

Kristine Moum Flateland
Director Audit & Assurance
kmoumlarsen@deloitte.no
Tlf: 930 96 301

Linnea Brath
Senior Manager fagavdelingen
Audit & Assurance
lbrath@deloitte.no
Tlf: 908 65 898

Frithjof Grønlien
Senior Manager fagavdelingen
Audit & Assurance
fgronlien@deloitte.no
Tlf: 905 77 355

Sigridur Elin Stefansdottir
Senior Manager Audit & Assurance
sistefansdottir@deloitte.no
Tlf: 909 65 897

Karianne Øverland
Senior Manager Audit & Assurance
koverland@deloitte.no
Tlf: 926 06 555

Martine Falkenberg
Senior consultant Audit & Assurance
mfalkenberg@deloitte.no
Tlf: 902 73 030

Oda Myhrvold
Senior consultant Audit & Assurance
omyhrvold@deloitte.no
Tlf: 928 25 406

Halvor Nyhus Hagen
Consultant Audit & Assurance
hhagen@deloitte.no
Tlf: 941 54 281

Helene Wolff Helgesen
Consultant Audit & Assurance
hhelgesen@deloitte.no
Tlf: 913 24 420

Karoline Husebek Vad
Consultant Audit & Assurance
kvad@deloitte.no
Tlf: 452 38 310

Ida Emliie Østby
Consultant Audit & Assurance
iostby@deloitte.no
Tlf: 950 17 820

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"). DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL and Deloitte NSE LLP do not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more about our global network of member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our people deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society, and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte's approximately 457,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (DTTL), its global network of member firms or their related entities (collectively, the "Deloitte organization") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.